

MEROVINGISCH GRAFVELD TE OPHOVEN

Uitgravingen voor woningbouw brachten belangrijke archeologische overblijfselen aan het licht ⁽¹⁾. In het voorjaar van 1975 besloten wij een systematisch onderzoek in te stellen. Binnen een tijdspanne van drie maanden konden wij een 60-tal graven vrijleggen. De dagelijkse leiding berustte bij W. Thyssen.

Fig. 47. — Het grafveld in zijn omgeving.

¹ Daarover berichtten A. CLAASSEN en H. HEYMANS in *Het Oude Land van Loon* XXIX, 1974, 173-216. Wij danken E.H. A. Claassen die onze aandacht op de ontdekking vestigde en ons verzocht de opgravingen verder te zetten.

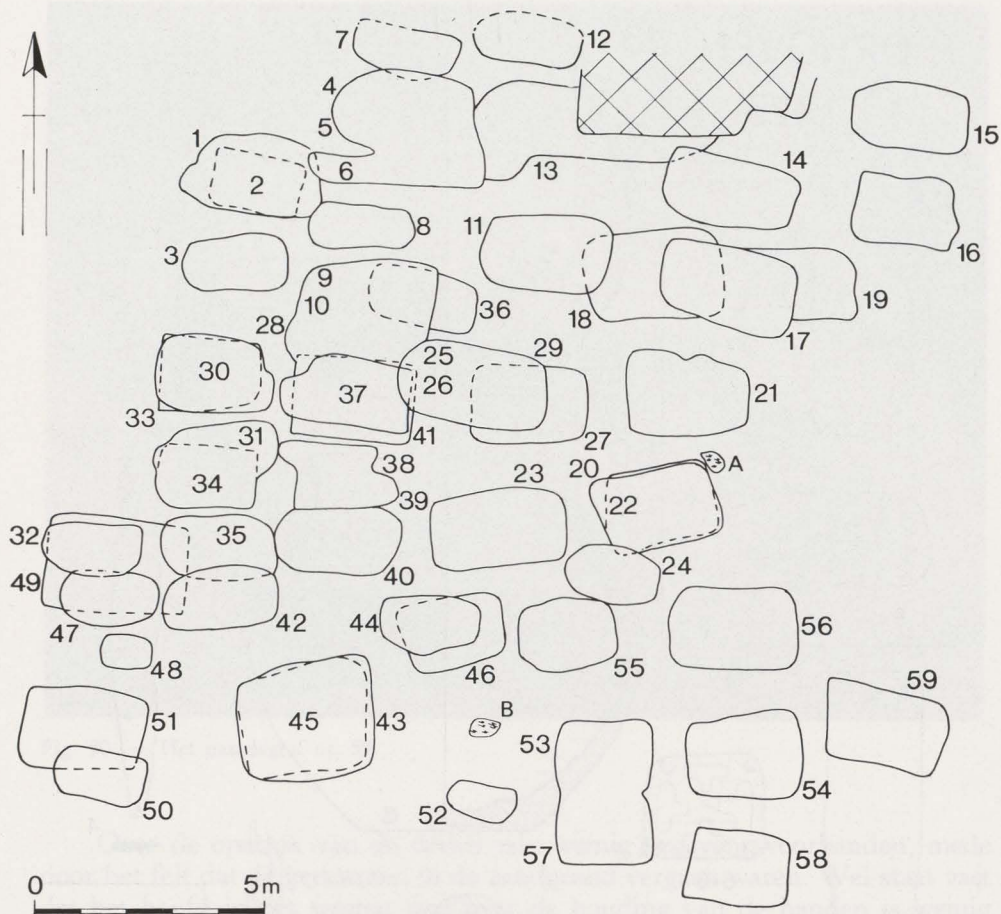

Fig. 48. — Plan van het grafveld.

De vindplaats is gelegen langs de Romeinse heirbaan op de hoge, westelijke rand van het Maasdal. De inplanting van het grafveld en van de daarbij veronderstelde nederzetting is bepaald door de nabijheid van de Witbeek, in die mate dat het grafveld op de hoogte werd aangelegd en de bewoning te zoeken is op de helling dicht bij de beek (fig. 47).

De oriëntering van de graven was nauwkeurig west-oost (fig. 48). Het waren opvallend grote kuilen; de diepste reikten tot 1,90 m onder de oppervlakte en hadden brede kisten. Er waren talrijke oversnijdingen vast te stellen, daar veel jongere graven binnen dezelfde ruimte als de oudere waren aangelegd. Meermaals was een recentere bijzetting nauwkeurig in een vroegere kuil ingelaten. Hierdoor waren veel graven gestoord, de oudste zelfs opzettelijk geplunderd alvorens de nieuwe bijzetting plaats vond. De overgebleven bijgaven waren derhalve schaars; een keuze is afgebeeld onder fig. 49.

OPHOVEN
1975

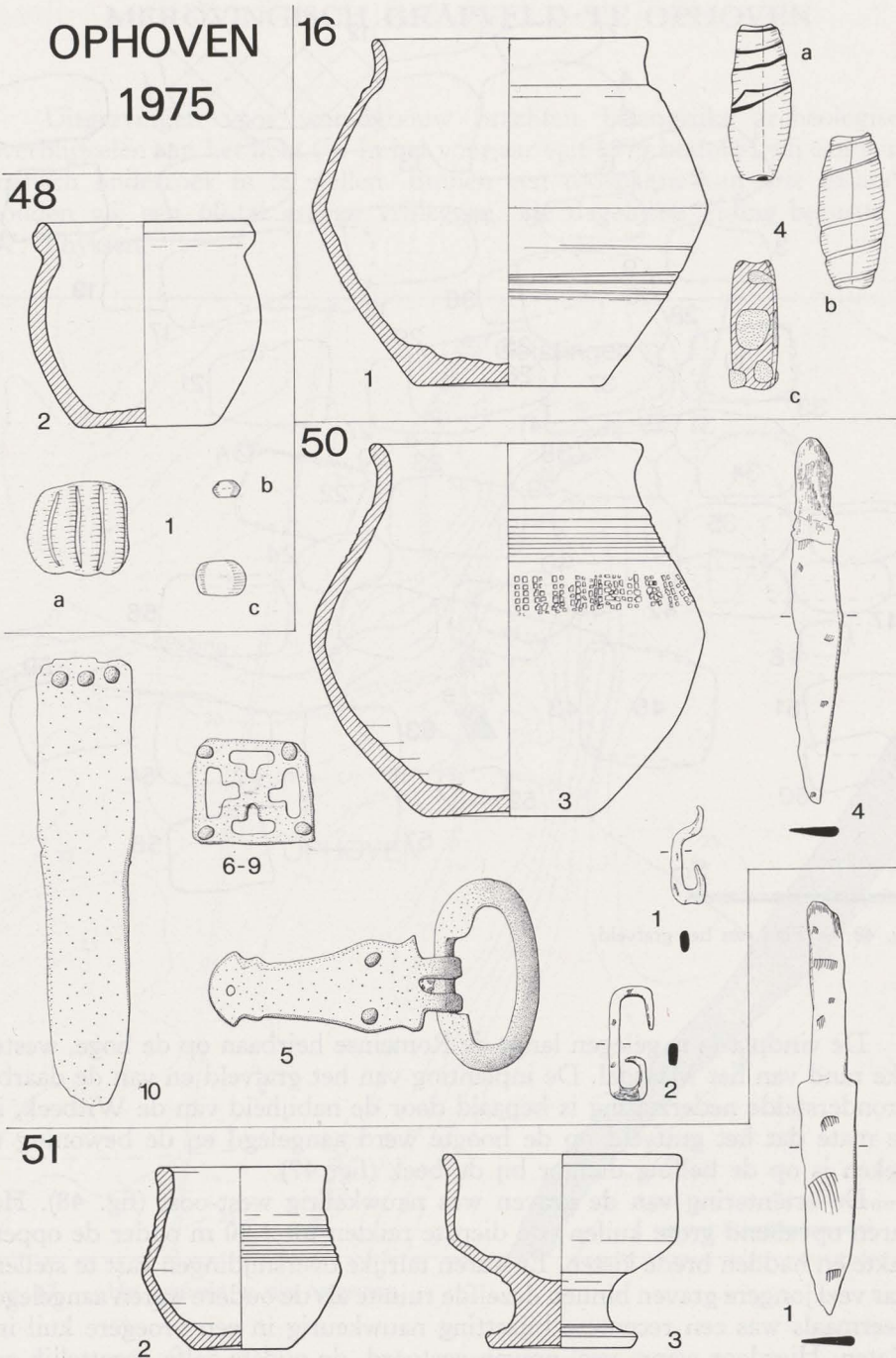

Fig. 49. — De inhoud van enkele graven (Kralen: 1/1; gordelbeslagen: 2/3; aardewerk en messen: 1/3).

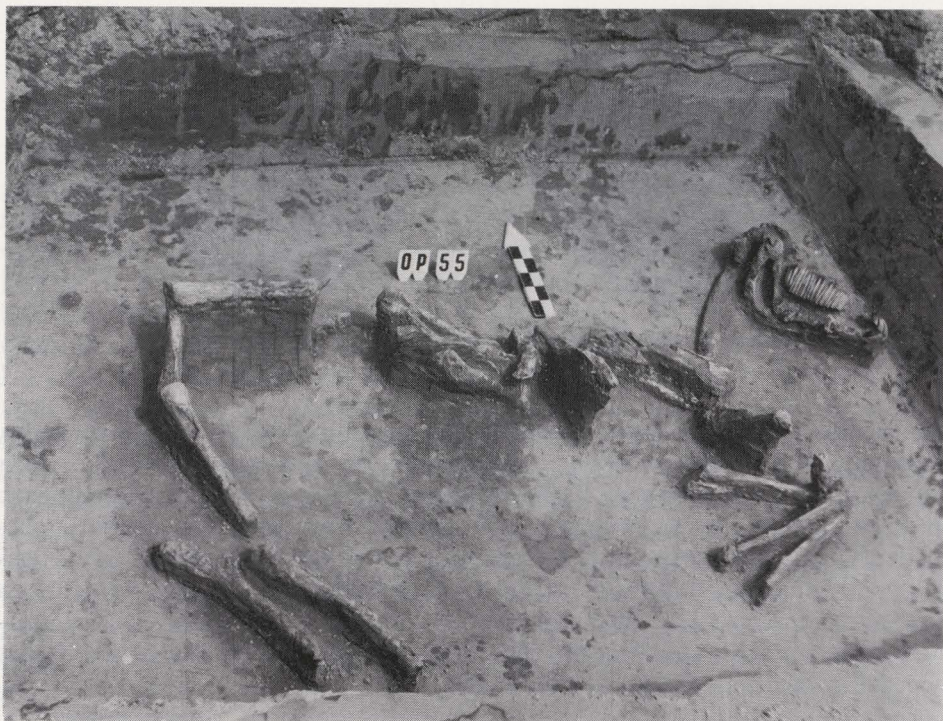

Fig. 50. — Het paardegraf nr. 55.

Over de opschik van de doden zijn weinig gegevens voorhanden, mede door het feit dat de geraamten in de zandgrond vergaan waren. Wel staat vast dat het hoofd in het westen lag; over de houding van de handen is weinig gekend. Het belangrijkste graf lijkt wel nr. 45 geweest te zijn. De grafkist was op twee dwarsliggers geplaatst. Alhoewel geplunderd, bevatte het o.m. nog een bijl en een lans; de bodem was bestrooid met verpulverd brons. Het naderhand in dezelfde kuil ingelaten graf 43 bevatte drie schedels. Graf 55 was een paardegraf; het dier, een jonge hengst van bijna 6 jaar ⁽¹⁾, lag op de linkerzijde, de kop naar het oosten (fig. 50). Graf 14 leverde een munt op ter hoogte van de schedel (fig. 51). Het stuk werd als volgt geïdentificeerd door de Heer J. Lafaurie: „Il s'agit d'un denier mérovingien, d'un atelier non localisé qui est peut-être Maastricht. Je pense que ces monnaies peuvent être datées des environs de 720/740”.

Als wij de gegevens van onze opgraving vergelijken met de vaststellingen door A. Claassen en H. Heymans gedaan, staat het vast dat evenveel graven als in 1975 ingetekend, aan de woningbouw ten offer zijn gevallen. De vernielde zone sloot onmiddellijk ten noorden bij het later onderzochte gedeelte

¹ Ik dank dr. Vanden Abeele, directeur van het stedelijk slachthuis te Antwerpen, voor de identificatie.

Fig. 51. — Zilvermunt uit graf 14. Sch. : 3/1.

aan. Onder de eerste reeks graven waren nog bijzettingen uit de 6^e eeuw, vermoedelijk zelfs ongeschonden. Opvallend is de aanwezigheid van 2 of zelfs van 3 potten in hetzelfde graf. De munt uit graf 14 bewijst dat de begraafplaats in de eerste helft van de 8^e eeuw nog in gebruik was, misschien slechts sporadisch. Als inlichtingsbron voor de structuur van de daarbijhorende bevolkingsgroep zal het grafveld van Ophoven wegens de oude en de recente vernielingen niet meer bruikbaar zijn. Wel heeft het ons, door het paardegrav en het muntstuk, enkele inlichtingen bezorgd over de begrafenisgewoonten zoals die in het noordelijk deel van België voorkwamen.

H. ROOSENS